

Ústav translatologie

Oponentský posudek disertační práce

PhDr. Tomáš Kupka: *Teoretická východiska tvorby a hodnocení pracovních listů pro výuku cizích jazyků se zaměřením na španělský jazyk*

doc. Miroslav Valeš, Ph.D.

Posuzovaná disertační práce má teoreticko-empirický charakter a zabývá se problematikou pracovních listů (dále jen PL) pro výuku cizích jazyků (zaměřuje se obecně na teoretická východiska a hodnocení tohoto didaktického nástroje, konkrétně pak na španělský jazyk). Za velký přínos předkládané práce považuji skutečnost, že zpracovává zajímavé a aktuální téma, které doposud nebylo v českém prostředí souhrnně a komplexně uchopeno, byť se PL v lingvodidaktice využívají stále častěji a těší se velké oblibě nejen ze strany vyučujících, ale i studentů.

Disertační práce má jasnou a dobře promyšlenou strukturu, je přehledně členěna a je napsána kultivovaným jazykem, text práce je čtenářsky velmi přívětivý. Jednotlivé kapitoly na sebe plynule a logicky navazují, výstižně zpracovávají témata relevantní pro doktorandův výzkum.

V úvodu je představeno sedm cílů práce, na něž nalezneme adekvátní, ba doslova vyčerpávající odpovědi v závěru textu (str. 168–176), a čtyři pracovní hypotézy. Použitá metodologie je shrnuta v názorném schématu na str. 17; autor se opírá o kvalitativní i kvantitativní analýzu, jako metodologické nástroje používá např. dotazníkové šetření, pozorování a rozhovory v rámci hospitace, experimentální ověřování didaktického materiálu, komparativní či obsahovou analýzu.

Teoretická část nejprve popisuje současný stav zkoumané problematiky, dále pojednává o následujících oblastech: PL a jeho pozice v systému didaktických materiálů nebo hodnocení kvality didaktického materiálu a hodnotící kritéria pro PL. Tyto kapitoly mj. poukazují na terminologickou nejednotnost týkající se PL (autor nabízí český, anglický i španělský úzus) a také definuje a charakterizuje PL jako materiál autonomní, který má otevřenou strukturu, vykazuje určitou adaptabilitu v závislosti na cílové skupině, snadno se distribuuje, slouží ke zpestření hodiny nebo k výkladu, prohloubení či zopakování probírané látky, představuje aktuální témata dané jazykové oblasti atd. (str. 29–32).

Velmi pozitivně hodnotím, že student teoretické poznatky reflektuje a poté umně aplikuje v empirické části.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav translatologie

Provedený výzkum považuji za vzorový, výzkumné otázky jsou jednoznačně naformulovány a dobře zdůvodněny. Množství pečlivě a detailně zanalyzovaného materiálu je úctyhodné (177 zahraničních a 31 tuzemských učebnic, dále 200 PL). Dotazník obsahuje 34 otázek a podotázek (řazené tematicky do šesti skupin, např. použití PL ve výuce, tvorba PL nebo evaluace PL). Metoda dotazníkového šetření přinesla doktorandovi velmi zajímavá fakta, která podrobil důkladné analýze, i když jejich výpovědní hodnota má kvůli nízké návratnosti (51 respondentů ze 160 oslovených) své limity. Experiment mezi studenty byl proveden na dvou kontrolních skupinách a výsledku ukazují, že díky PL „lze zvýšit efektivitu práce, přimět žáky k vyšší míře aktivity, podpořit zdravě kompetitivní klima, problémové učení a další fenomény ztraktivňující výuku cizích jazyků.“ (str. 161)

Jedna z hypotéz byla potvrzena, a to, že vyučující při tvorbě PL využívá většinou svých praktických zkušeností a vychází především z autentických materiálů. Poměrně logické je zjištění, že pokud vyučující není spokojen s učebnicí, častěji používá PL. Hypotéza týkající se evaluace PL se potvrdila částečně, otázky týkající se a tvorby PL žáky byla potvrzena.

Novum práce spočívá také v tom, že v kontextu jazykového vzdělávání autor nově používá následující dva pojmy: likvidita PL, tj. míra adaptability PL, a elasticita úloh v PL, tj. míra adaptability úloh. V závěru práce (str. 181–82) se pak doktorand rovněž zamýšlí i nad možnými směry budoucího bádání.

Náměty k obhajobě:

(1) Zadání některých příložených PL je formulováno česky, v jiných případech španělsky. To mě přivádí k otázce, zda se autor při tvorbě PL zamýšlel nad tím, v jakém jazyce byl měl být PL tvořen, a to především v závislosti na převládající dobové metodě (bilingvní vs. monolingvní koncepce výuky jazyků).

(2) Mohou PL nějakým způsobem rozvíjet i tzv. pátou řečovou dovednost, tj. základní překladatelskou, resp. tlumočnickou dovednost? Jak by byl takový PL koncipován?

Práce obsahuje jen minimální počet překlepů či problémů s interpunkcí (pozor na psaní čárky před *než* v rámci celého textu práce, především pak na str. 310).

Disertační práce PhDr. Tomáše Kupky nesporně splnila stanovený cíl a může posloužit jako inspirace pro další výzkum.

Předloženou disertační práci předběžně klasifikuji jako „prospěl“ a na základě výše uvedeného ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 12. listopadu 2018

PhDr. Mgr. Petra Mračková Vavroušová, Ph.D.
oponentka